Lietas Nr. A420420712
Lietas arhīva Nr. AA43-1004-14/6

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2014.gada 19.septembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:

tiesnese referente A.Kovaļevska,

tiesneši I.Kaļiņina un M.Vīgants

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. B/ pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Valsts policijai viena mēneša laikā pēc sprieduma spēkā stāšanās rakstveidā atvainoties /pers. B/ un morālā kaitējuma 1138,30 *euro* apmērā atlīdzināšanu, sakarā ar Valsts policijas apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 11.marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. B/ (turpmāk – pieteicējs) 2012.gada 12.janvārī vērsās Valsts policijā ar iesniegumu, lūdzot viena mēneša laikā no iesnieguma iesniegšanas dienas atvainoties pieteicējam un atlīdzināt morālo un mantisko kaitējumu 1000 latu (1422,87 *euro*) apmērā, kas nodarīts ar Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Jelgavas iecirkņa priekšnieka 2011.gada 21.marta lēmumu Nr.20/16-5/2-13433.

Ar Valsts policijas priekšnieka 2012.gada 19.aprīļa lēmumu Nr.157 (turpmāk – Lēmums) pieteicējam atteikts atlīdzināt morālo kaitējumu un zaudējumus un rakstveidā atvainoties.

Lēmumā konstatēts turpmāk minētais.

[1.1] Pieteicējs nav iesniedzis pierādījumus atbilstoši Administratīvā procesa likumā noteiktajiem pierādīšanas līdzekļiem un nav ievērojis Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma (turpmāk – Zaudējumu atlīdzināšanas likums) 7., 8., 9., 11. un 16.panta prasības.

[1.2] Pieteicējs nav norādījis uz faktiem, kas apliecinātu ciešanu esību saistībā ar Valsts policijas izdoto administratīvo aktu. Ja personai ciešanas nav bijušas, tad arī morālā kaitējuma prasījums nav pamatots. Tiesu praksē konsekventi atzīts, ka neērtības, kas rodas tādēļ, ka jāapstrīd iestādes lēmumi augstākā iestādē vai jāpārsūdz tiesā, pašas par sevi nerada morālās ciešanas, jo administratīvā akta vai faktiskas rīcības apstrīdēšana un pārsūdzēšana ir tiesību normās paredzēts privātpersonu tiesību aizsardzības mehānisms, kas pats par sevi nav uzskatāms par pazemojošu un morālo ciešanas izraisošu. Līdz ar to pieteicēja piedalīšanās administratīvajā tiesvedībā nav uzskatāma par morālu kaitējumu.

[1.3] Pieteicējam nav radīts tiesību vai likumisko interešu aizskārums, par kuru būtu veicama morālā kaitējuma vai materiāla zaudējuma kompensācijas izmaksa, līdz ar to nepastāv priekšnosacījumi morālā kaitējuma vai zaudējumu atlīdzināšanai, kā arī nav tiesiska pamata izteikt rakstisku atvainošanos.

[2] 2012.gada 25.aprīlī Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicēja pieteikums par pienākuma uzlikšanu Valsts policijai viena mēneša laikā pēc sprieduma spēkā stāšanās rakstveidā atvainoties pieteicējam un atlīdzināt nodarīto morālo kaitējumu 800 latu (1138,30 *euro*) apmērā. Pieteikums pamatots ar turpmāk minēto.

[2.1] Pieteicējam nodarītas ciešanas (iekšēji pārdzīvojumi), jo visā lietas izskatīšanas laikā viņš nezināja, vai konkrētajā lietā tiks panākts administratīvo attiecību taisnīgs noregulējums. Apstāklis, ka prettiesiska administratīvā akta izdošanas procesā pieļautie pārkāpumi radīja labvēlīgu situāciju trešajai personai izvairīties no administratīvās atbildības un soda, pieteicēja iekšējos pārdzīvojumus padarīja vēl lielākus.

[2.2] Ar prettiesiska administratīvā akta izdošanas procesā pieļautajiem pārkāpumiem pieteicējam nodarītā morālā kaitējuma atlīdzinājums nosakāms 800 latu (1138,30 *euro*) apmērā un papildus nosakāma rakstveida atvainošanās, jo izskatāmajā gadījumā nevar atjaunot pieteicēja stāvokli, kāds pastāvēja pirms kaitējuma nodarīšanas. Šāds atlīdzinājums dos gandarījumu pieteicējam, kā arī atturēs iestādi no līdzīgu gadījumu atkārtošanās nākotnē.

[3] Valsts policija tiesā iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā pieteicēja pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz Lēmumā ietvertajiem apsvērumiem. Papildus paskaidrots, ka pieteicējs ir saņēmis morālu gandarījumu ar to vien, ka Administratīvā rajona tiesa ir atcēlusi Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Jelgavas iecirkņa priekšnieka 2011.gada 21.marta lēmumu Nr.20/16-5/2-13433.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 11.marta spriedumu /pers. B/ pieteikums apmierināts daļēji – Valsts policijai uzlikts pienākums rakstveidā atvainoties pieteicējam un atlīdzināt morālo kaitējumu 300 latu (426,86 *euro*) apmērā. Spriedums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[4.1] Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 4.panta pirmā daļa, 5.panta pirmā daļa un 14.panta trešā un ceturtā daļa noteic, kas iestādes darbību rezultātā var būt cietušais un kādā apmērā nosakāms atlīdzinājums.

Savukārt Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 261.panta pirmā daļa noteic, kas var būt cietušais administratīvā pārkāpuma lietā. LAPK 279.pants administratīvā pārkāpuma lietā paredz pārsūdzības tiesības personai, kas ir izdarījusi administratīvo pārkāpumu, proti, adresātam, un personai, kurai ar administratīvo pārkāpumu nodarīts kaitējums. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments (turpmāk – Augstākā tiesa) secinājis, ka LAPK *expressis verbis* neparedz tiesības citām personām pārsūdzēt lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā, jo šai pantā noteiktais personu loksir izsmeļošs un nav tulkojams paplašināti *(sk. Augstākās tiesas 2006.gada 24.oktobra lēmumu lietā Nr.SKA-569, 2006.gada 15.marta spriedumu lietā Nr.SKA-102)*.

[4.2] Augstākā tiesa ir atzinusi, ka prasījums par atlīdzinājumu nav patstāvīgs prasījums, tas vienmēr ir pakārtots prasījumam par administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību. Pēc tam, kad administratīvās lietas izskatīšana pēc būtības ir pabeigta, iestādei vai tiesai, izskatot personas iesniegumu vai prasījumu par atlīdzinājumu, vairs nav patstāvīgi jāpārvērtē ne administratīvā akta tiesiskums, ne administratīvās lietas procesā pieļautie pārkāpumi, bet jārēķinās ar administratīvo aktu, kāds tas ir stājies spēkā un kļuvis neapstrīdams *(sk. Augstākās tiesas 2010.gada 16.jūlija rīcības sēdes lēmumu lietā Nr.SKA-525 8. un 9.punktu)*.

Izvērtējot lietas materiālus, proti, Jelgavas tiesas 2011.gada 25.janvāra lēmumu, Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Jelgavas iecirkņa Kārtības policijas nodaļas inspektora 2011.gada 4.marta lēmumu, Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Jelgavas iecirkņa priekšnieka 2011.gada 21.marta lēmumu Nr.20/16-5/2-13433, Administratīvās rajona tiesas 2011.gada 8.decembra spriedumu administratīvā pārkāpuma lietā Nr.A420500011, secināms, ka Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Jelgavas iecirkņa priekšnieka 2011.gada 21.marta prettiesiskais lēmums Nr.20/16-5/2-13433 ir pamats pieteicējam prasīt zaudējumu atlīdzinājumu.

[4.3] Pieteikumā tiesai pieteicējs norāda, ka iestāde apzināti novilcinājusi lēmuma pieņemšanu administratīvā pārkāpuma lietā, liedzot pieteicējam kā cietušajam piedalīties lietas izskatīšanā un paust savus apsvērumus.

Atzīstams, ka Valsts policija, izskatot lietu, nav ievērojusi LAPK noteikto termiņu lēmuma pieņemšanai par /pers. E/ saukšanu pie administratīvās atbildības. Administratīvā rajona tiesa, vērtējot 2011.gada 21.marta lēmuma Nr.20/16-5/2-13433 tiesiskumu, nav konstatējusi, ka pieļautajam nokavējumam lēmuma pieņemšanā būtu pastāvējuši objektīvi iemesli.

Šādos apstākļos ir konstatējama tieša saikne starp iestādes pieņemto lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā un pieteicējam nodarīto morālu kaitējumu.

[4.4] Augstākās tiesas ieskatā atlīdzinājums var būt atbilstīgs, ja pārkāpuma radītās sekas tiek likvidētas un tiek atjaunota tiesiskā situācija, kāda, visticamāk, būtu bijusi, ja prettiesiskā rīcība nebūtu notikusi, kā arī administratīvā pārkāpuma lietā pieņemtā lēmuma atcelšana pati par sevi ir morāls gandarījums; tā ir atzīšana par nevainīgu administratīvā pārkāpuma izdarīšanā *(sk. Augstākās tiesas 2009.gada 5.jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-338/2009 13.punktu)*.

Izskatāmajā gadījumā nav iespējama tāda stāvokļa atjaunošana, kāda bija pirms tiesību aizskāruma, jo nav iespējams izvērtēt administratīvā pārkāpuma lietu par /pers. E/ saukšanu pie administratīvās atbildības noilguma dēļ.

[4.5] Tā kā Valsts policija nepamatoti nav izpildījusi tai likumā „Par policiju" 10.panta pirmās daļas 6.punktā deleģēto pienākumu, uzskatāms, ka pieteicējam ir jāsaņem morāls gandarījums par nodarīto morālo kaitējumu. Morālā kaitējuma atlīdzinājuma apmēram ir arī jāattur iestāde no līdzīgu gadījumu atkārtošanās nākotnē. Morālā kaitējuma atlīdzinājums – rakstveida atvainošanās un atlīdzinājums 300 latu (426,86 *euro*) apmērā – šos mērķus var sasniegt.

Pieteicējs cietis brīdī, kad pildījis žurnālista pienākumus. Ir nosodāmi jebkuri nepamatoti centieni ierobežot preses brīvību, vēršoties pret „ceturtās varas" pārstāvjiem. Savukārt personas, kuras ir pārkāpušas šos noteikumus, ir saucamas pie likumā noteiktās atbildības.

Apstāklis, ka /pers. E/ darbības administratīvās pārkāpuma lietas ietvaros nav tikušas izvērtētas un nav izvērtēta nepieciešamība saukt /pers. E/ pie administratīvās atbildības, ir savā veidā radījusi priekšstatu, ka persona var palikt nesodīta. Šādā veidā tiek grauta uzticība valstij, ka tā spēj aizsargāt personas tiesības un brīvības un saukt pie atbildības vainīgās personas.

[5] Valsts policija par Administratīvas rajona tiesas 2013.gada 11.marta spriedumu daļā, ar kuru Valsts policijai uzlikts pienākums pieteicējam atlīdzināt morālo kaitējumu 300 latu (426,86 *euro*) apmērā, iesniedza apelācijas sūdzību. Apelācijas sūdzībā norādīts, ka tiesa nav izvērtējusi Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14.panta ceturtajā daļā noteikto. Tā kā pieteicējam nav nodarīts smags kaitējums, to var atlīdzināt arī ar rakstveida vai publisku atvainošanos. Arī judikatūrā atzīts, ka šādos gadījumos atvainošanās ir atbilstošākais atlīdzinājuma veids.

[6] Pieteicējs rakstveida paskaidrojumā par apelācijas sūdzību noraida to kā nepamatotu. Tiesas noteiktais morālā kaitējuma atlīdzinājuma apmērs ir atbilstošs aizskarto tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgumam, aizskāruma samērīgumam. Tas ir arī samērīgs un taisnīgs, dos gandarījumu pieteicējam un atturēs Valsts policiju no līdzīgu gadījumu atkārtošanās.

[7] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu lieta tiek izskatīta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[8] Rakstveida procesā pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība ir nepamatota, bet pieteikums daļā ir apmierināms.

[9] Administratīvā procesa likuma 302.panta pirmajā daļā noteikts, ka apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās.

Ar Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 11.marta Valsts policijai uzlikts pienākums rakstveidā atvainoties pieteicējam un atlīdzināt morālo kaitējumu 300 latu (426,86 *euro*) apmērā. Spriedumu ir pārsūdzējis Valsts policija tikai daļā par noteikto pienākumu atlīdzināt morālo kaitējumu 300 latu (426,86 *euro*) apmērā. Līdz ar to apgabaltiesa izskata lietu tikai šajā daļā.

[10] No lietas materiāliem apgabaltiesa konstatē turpmāk norādītos faktiskos apstākļus.

[10.1] Jelgavas tiesas 2011.gada 25.janvāra lēmumā norādīts, ka 2010.gada 5.augustā /pers. E/ SIA „Intransserviss" telpās tīši saķēra pieteicēju aiz sprandas un spēcīgi, turot aiz kakla, izveda pieteicēju no šī uzņēmuma telpām, nodarot pieteicējam fiziskas sāpes un vieglus miesas bojājumus (nobrāzumi uz kakla), kuri nav izraisījuši veselības traucējumus.

2010.gada 1.novembrī pret /pers. E/ uzsākts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 130.panta pirmās daļas (*lietas 51.lapa*).

Ar Jelgavas tiesas 2011.gada 25.janvāra lēmumu šis kriminālprocess izbeigts, secinot, ka /pers. E/ izdarītajā nodarījumā nav noziedzīga nodarījuma sastāva. Vienlaikus konstatēts, ka /pers. E/ darbībās saskatāmas administratīvā pārkāpuma pazīmes, tāpēc lieta ir nosūtāma Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Jelgavas iecirknim, tās izskatīšanai LAPK noteiktajā kārtībā (*lietas 51.lapa*).

[10.2] 2011.gada 4.martā Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Jelgavas iecirkņa Kārtības policijas nodaļas inspektors pieņēma lēmumu par lietvedības izbeigšanu administratīvā pārkāpuma lietā par /pers. E/ saukšanu pie administratīvās atbildības.

Ar Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Jelgavas iecirkņa priekšnieka 2011.gada 21.marta lēmumu atstāts negrozīts 2011.gada 4.marta lēmums par lietvedības izbeigšanu.

[10.3] 2011.gada 27.aprīlī pieteicējs vērsās Administratīvajā rajonā tiesā, lūdzot atcelt Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Jelgavas iecirkņa priekšnieka 2011.gada 21.marta lēmumu.

[10.4] Ar spēkā stājušos Administratīvās rajona tiesas 2011.gada 8.decembra spriedumu lietā Nr.A420500011 pieteicēja pieteikums apmierināts – atcelts Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Jelgavas iecirkņa priekšnieka 2011.gada 21.marta lēmums, bet lieta par /pers. E/ saukšanu pie administratīvās atbildības izbeigta.

Šajā spriedumā Administratīvā rajona tiesa secināja, ka Valsts policijai bija jākonstatē administratīvais pārkāpums /pers. E/ darbībās. Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Jelgavas iecirknis arī apzināti novilcināja laiku sākotnējā lēmuma, kas tika pieņemts 2011.gada 4.martā, pieņemšanai. Turklāt lēmumu pieņēma amatpersona, kurai nebija piešķirtas pilnvaras izskatīt šāda veida administratīvo pārkāpumu lietas. Pieteicējam arī netika paziņots par administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanas laiku un vietu, liedzot iespēju piedalīties lietas izskatīšanā, kas uzskatāms par būtisku procesuālu pārkāpumu.

Lieta par /pers. E/ saukšanu pie administratīvās atbildības izbeigta, jo ir pagājuši LAPK 37.pantā noteiktie termiņi.

[10.5] 2012.gada 9.janvārī pieteicējs iesniedza iesniegumu Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Jelgavas iecirknī, lūdzot atlīdzināt ar Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Jelgavas iecirkņa priekšnieka 2011.gada 21.marta lēmumu nodarīto morālo un mantisko kaitējumu Ls 1000 apmērā, ņemot vērā Administratīvās rajona tiesas 2011.gada 8.decembra spriedumā nolemto.

[10.6] Ar Lēmumu pieteicējam atteikts atlīdzināt morālo kaitējumu un mantiskos zaudējumus un atteikts arī rakstveidā atvainoties.

[10.7] 2012.gada 25.aprīlī pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot uzlikt Valsts policijai par pienākumu pieteicējam rakstveidā atvainoties un atlīdzināt morālo kaitējumu Ls 800 apmērā.

[11] Saskaņā ar Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 1.panta otro daļu šā likuma noteikumi par to zaudējumu atlīdzināšanu, kuri privātpersonai nodarīti ar iestādes prettiesisku administratīvo aktu vai prettiesisku faktisko rīcību, attiecināmi arī uz tādu zaudējumu atlīdzināšanu, kuri privātpersonai nodarīti ar iestādes prettiesisku lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā.

Saskaņā ar Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 9.pantumorālais kaitējums šā likuma izpratnē ir personiskais kaitējums, kas izpaužas kā fiziskās personas ciešanas, kuras tai izraisījis būtisks šīs personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums. Savukārt šī likuma 11.panta trešā daļa noteic, ka morālā kaitējuma atlīdzinājuma tiesiskais pamats uzskatāms par pierādītu, ja ir pierādīts fiziskās personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums.

Pieteicēja tiesību aizskārums ir konstatēts ar spēkā stājušos Administratīvās rajona tiesas 2011.gada 8.decembra spriedumu lietā Nr.A420500011. Līdz ar to morālā kaitējuma atlīdzinājuma tiesiskais pamats ir pierādīts. Arī Valsts policija nenoliedz to, ka ar Lēmumu ir nodarīts morālais kaitējums. Tāpat Valsts policija piekrīt, ka tai ir rakstveidā jāatvainojas, lai atlīdzinātu nodarīto morālo kaitējumu. Taču Valsts policija uzskata, ka atvainošanās un Lēmuma atcelšana ir pietiekams atlīdzinājums un atlīdzinājums naudā nav nosakāms.

[12] Morālā kaitējuma atlīdzinājums var būt gan iepriekšējā stāvokļa atjaunošana, gan atvainošanās, gan arī atlīdzinājums naudas izteiksmē.

Administratīvā procesa likuma 94.panta ceturtā daļa noteic, ka atlīdzināšanas pienākumu attiecīgais publisko tiesību subjekts var izpildīt, atjaunojot stāvokli, kāds pastāvēja pirms zaudējuma vai kaitējuma nodarīšanas, vai, ja tas nav vai nav pilnībā, iespējams, vai nav adekvāti, samaksājot atbilstīgu atlīdzinājumu naudā. Tātad no šīs tiesību normas izriet, ka primārais atlīdzinājuma veids ir iepriekšējā stāvokļa atjaunošana.

Savukārt atbilstoši Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14.panta ceturtajai daļai, ja iestāde vai tiesa, izvērtējot konkrētā gadījuma apstākļus, konstatē, ka privātpersonas tiesību vai ar likumu aizsargāto
interešu aizskārums nav smags, personiskā kaitējuma, tai skaitā morālā kaitējuma, patstāvīgs vai papildu atlīdzinājums var būt iestādes rakstveida vai publiska atvainošanās.

Morālā kaitējuma atlīdzināšanu naudas izteiksmē regulē Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14.panta trešā daļa. Šī norma paredz, ka morālā kaitējuma atlīdzinājumu nosaka apmērā līdz 4 268,62 *euro*. Ja nodarīts smags morālais kaitējums, atlīdzinājumu var noteikt apmērā līdz 7 114,36 *euro*, bet, ja nodarīts kaitējums dzīvībai vai sevišķi smags kaitējums veselībai, maksimālais atlīdzinājuma apmērs var būt līdz 28 457,44 *euro*.

[13] Apgabaltiesa konstatē, ka iepriekšējā stāvokļa atjaunošana nav notikusi un nav arī vairs iespējama. Pieteicējs vēlējās panākt /pers. E/ sodīšanu. Ar Administratīvās rajona tiesas 2011.gada 8.decembra spriedumu lietā Nr.A420500011 ir atzīts, ka Valsts policijai vajadzēja /pers. E/ saukt pie administratīvās atbildības. Taču, tā kā Valsts policija ar Lēmumu izbeidza lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā, tad /pers. E/ saukšana pie administratīvās atbildības vairs nebija iespējama, jo bija pagājis LAPK 37.pantā noteiktais termiņš. Līdz ar to Lēmuma atcelšana nav atjaunojusi pieteicējam iepriekšējo stāvokli. Tā kā /pers. E/ vairs nevar saukt pie administratīvās atbildības, tad nav iespējams novērst arī pārējos Administratīvās rajona tiesas 2011.gada 8.decembra spriedumā lietā Nr.A420500011 konstatētos pārkāpumus.

[14] Ar Administratīvās rajona tiesas spriedumu Valsts policijai jau ir uzlikts pienākums atvainoties pieteicējam. Valsts policija spriedumu šajā daļā nav pārsūdzējusi. Taču Valsts policija uzskata, ka atvainošanās šajā gadījumā ir pietiekams atlīdzinājums.

Apgabaltiesa konstatē, ka ar /pers. E/ darbībām tika aizskartas pieteicēja tiesības uz fizisko integritāti un veselību, kas ir garantētas Latvijas Republikas Satversmes 96. un 111.pantā. Likumdevējs personai šo tiesību aizsardzībai ir nodrošinājis vairākus aizsardzības līdzekļus. Personai ir tiesības pret aizskārēju vērsties civilprocesuālā kārtībā, prasot nodarītā kaitējuma atlīdzināšanu. Papildus personai ir arī tiesības prasīt aizskārēja saukšanu pie kriminālatbildības vai administratīvās atbildības atkarībā no nodarīto miesas bojājumu smaguma. Prettiesiskā Lēmuma rezultātā pieteicējam tika liegta iespēja izmantot vienu no aizsardzības līdzekļiem, panākot vainīgās personas sodīšanu. Līdz ar to ar Lēmumu ir aizskartas nozīmīgas pieteicēja tiesības.

Ar Administratīvās rajona tiesas 2011.gada 8.decembra spriedumu lietā Nr.A420500011 ir konstatēts arī tas, ka Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Jelgavas iecirknis apzināti novilcināja laiku sākotnējā lēmuma pieņemšanai, sākotnējo lēmumu pieņēma amatpersona, kurai nebija piešķirtas pilnvaras izskatīt šāda veida administratīvo pārkāpumu lietas. Turklāt pieteicējam arī netika paziņots par administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanas laiku un vietu, liedzot iespēju piedalīties lietas izskatīšanā, kas uzskatāms par būtisku procesuālu pārkāpumu.

Apgabaltiesas ieskatā konkrētajā gadījumā lēmuma pieņemšanas termiņa novilcināšana un amatpersonas kompetences pārkāpums paši par sevi pieteicējam nekādu papildu tiesību aizskārumu neradīja. Savukārt administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanas laika un vietas nepaziņošana, tādējādi liedzot pieteicējam iespēju piedalīties lietas izskatīšanā, radīja papildu tiesību aizskārumu pieteicējam. LAPK, paredzot to, ka cietušajam ir jāpaziņo administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanas laiks un vieta, nodrošina cietušā tiesības tikt uzklausītam. Tiesības tikt uzklausītam ir fundamentāla taisnīga procesa sastāvdaļa, kas izriet no tiesiskas valsts principa. Līdz ar to

tiesību tikt uzklausītam pārkāpšana rada nozīmīgu personas tiesību aizskārumu.

Ņemot vērā, ka ir aizskartas nozīmīgas pieteicēja tiesības, apgabaltiesas ieskatā atvainošanās nav pietiekams atlīdzinājums un ir nepieciešams noteikt arī atlīdzinājumu naudas izteiksmē.

[15] Ar Administratīvās rajona tiesas spriedumu pieteicējam tika noteikts atlīdzinājums 300 latu (426,86 *euro*) apmērā. Tā kā pieteicējs Administratīvās rajona tiesas spriedumu nav pārsūdzējis, tad apgabaltiesa var pārbaudīt tikai to, vai noteiktais atlīdzinājuma apmērs nav pārāk liels.

Apgabaltiesa jau konstatēja, ka ar Lēmumu tika aizskartas nozīmīgas pieteicēja tiesības. Vienlaikus vērā ir ņemams tas, ka vainīgās personas saukšana pie administratīvās atbildības nebija vienīgais pieteicējam pieejamais tiesību aizsardzības līdzeklis, jo pieteicējs varēja celt prasību pret vainīgo arī civilprocesuālā kārtībā.

Nosakot atlīdzinājuma apmēru, ir jāizvērtē arī līdzīgās lietās noteiktais atlīdzinājums. Apgabaltiesa konstatē, ka lietas, kur līdzīgā veidā būtu pārkāptas cietušā tiesības administratīvā pārkāpuma lietā, tiesā nav izskatītas. Taču zināmas vadlīnijas atlīdzinājuma apmēra noteikšanai var sniegt turpmāk minētās lietas.

Lietā A420487011 iestādei tika uzlikts pienākums atlīdzināt morālo kaitējumu Ls 1000 apmērā. Šajā lietā iestāde savlaicīgi neizskatīja zemesgabala privatizācijas ierosinājumu, neuzklausīja personu pirms nelabvēlīga lēmuma pieņemšanas, kā arī pieņēma lēmumus, kuru rezultātā zemesgabala privatizācija kļuva neiespējama. Arī izskatāmajā lietā Valsts policija ir vilcinājusies ar lietas izskatīšanu un nav nodrošinājusi pieteicēja uzklausīšanu. Taču Lēmuma pieņemšanas rezultātā pieteicējs zaudēja iespēju izmantot vienu no tiesību aizsardzības līdzekļiem, nevis iespēju aizsargāt savas tiesības pilnībā.

Lietā Nr.A421005409 iestādei tika uzlikts pienākums atlīdzināt morālo kaitējumu Ls 150 apmērā par pieļautu procesuālo pārkāpumu publiskās apspriešanas izziņošanas norisē (tās izsludināšanu tikai internetā pašvaldības mājas lapā). Lietā tika konstatēts, ka šis pārkāpums pats par sevi lietas iznākumu neietekmēja. Arī izskatāmajā lietā ir konstatēts procesuāls pārkāpums. Taču Lēmums ir prettiesisks arī pēc būtības un tā rezultātā pieteicējs pilnībā zaudēja iespēju izmantot vienu no tiesību normās paredzētajiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Lietā Nr.A42619307 iestādei tika uzlikts pienākums rakstveidā atvainoties pieteicējam par iesnieguma par zemesgabala piešķiršanu lietošanā neizskatīšanu likumā noteiktā termiņā. Tiesa konstatēja, ka lietas izskatīšanas laikā bija notikusi arī iepriekšējā stāvokļa atjaunošana un personai zemesgabals bija piešķirts lietošanā. Arī lietā Nr.A420550010, kur iestādē lēmums par apdrošināšanas atlīdzības piešķiršanu pieņemts 20 dienas vēlāk, nekā tas noteikts normatīvajā aktā, tika atzīts, ka iepriekšējā stāvokļa atjaunošana un iestādes atvainošanās ir atbilstošs atlīdzinājums. Arī izskatāmajā lietā Valsts policija ir pieļāvusi vilcināšanos ar administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanu. Taču izskatāmajā lietā iepriekšējā stāvokļa atjaunošana nav iespējama. Turklāt ir pieļauts arī uzklausīšanas principa pārkāpums.

Ņemot vērā minēto, apgabaltiesa secina, ka pieteicēja gadījumā ir nosakāms atlīdzinājums, kas ir lielāks par Ls 150, bet mazāks par Ls 1000. Tā kā ir aizskartas nozīmīgas pieteicēja tiesības, tad atlīdzinājums 300 latu (426,86 *euro*) apmērā nav pārmērīgs un ir atbilstošs.

Līdz ar to pirmās instances tiesas spriedums ir pareizs.

[16] Tā kā pirmās instances tiesas spriedums daļā, ar kuru Valsts policijai uzlikts pienākums atvainoties pieteicējam ir stājies spēkā, tad pieteicēja samaksātā valsts nodeva ir atlīdzināma, pamatojoties uz pirmās instances tiesas spriedumu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

apmierināt daļēji /pers. B/ pieteikumu daļā par morālā kaitējuma 1138,30 *euro* apmērā atlīdzināšanu.

Uzlikt pienākumu Latvijas Republikai atlīdzināt /pers. B/ morālo kaitējumu 426,86 *euro* apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente A.Kovaļevska

Tiesneši I.Kaļiņina

M.Vīgants